

Aandacht voor matching

Bemiddeling door Stichting Meiling,
vergunninghouder interlandelijke adoptie

Samenvatting

Op verzoek van de Minister van Justitie heeft de Inspectie jeugdzorg in 2009 toezicht uitgevoerd naar interlandelijke adoptie.

De kwaliteit van de bemiddeling bij interlandelijke adoptie stond centraal in dit onderzoek van de Inspectie jeugdzorg. Het onderzoek is uitgevoerd bij de zeven Nederlandse vergunninghouders interlandelijke adoptie (hierna: vergunninghouders) en de Raad voor de Kinderbescherming. De inspectie heeft gekeken op welke manier deze organisaties gegevens over kinderen en aspirant-adoptieouders verzamelen en beoordelen met het oog op een goede matching. Volledige en betrouwbare informatie over de kenmerken en behoeften van een kind (kindprofiel) en de mogelijkheden van aspirant-adoptieouders verhoogt immers de kans op een goede 'match' tussen beiden.

Een deel van de kinderen heeft behoefte aan bijzondere zorg. Dit zijn bijvoorbeeld kinderen met een (operabele) handicap of een medische aandoening, maar ook kinderen met een ernstig belaste achtergrond. Aangezien steeds meer kinderen met een bijzondere zorgbehoefte worden aangeboden voor adoptie, is het des te meer van belang dat vergunninghouders zicht hebben op de kenmerken en behoeften van elk kind. Dan kan gericht worden gezocht naar ouders, die de benodigde zorg en opvoeding kunnen bieden.

In dit rapport zijn de resultaten van het onderzoek bij de vergunninghouder Stichting Meiling weergegeven.

Stichting Meiling is een vergunninghouder die bemiddelt bij de adoptie van kinderen uit China, Suriname en Taiwan. Het onderzoek bij Meiling beperkt zich tot de bemiddeling van adoptiekinderen afkomstig uit Taiwan.

Conclusie van het onderzoek bij Meiling is, dat deze vergunninghouder voldoende aantoonbare inspanningen verricht om een compleet beeld te krijgen van elk kind, hoewel de kindgegevens niet altijd volledig en betrouwbaar zijn. Dit laatste wordt veroorzaakt door het feit dat de controle mogelijkheden in het zendende land voor Meiling begrensd zijn. Door de reguliere bezoeken die Meiling aflegt aan het land van herkomst is het voor medewerkers wel mogelijk bij twijfel het kind zelf te zien en de gegevens ter plekke te controleren. Dit proces en de uitkomsten daarvan zijn echter niet zichtbaar in de dossiers.

Verder gaat Meiling binnen de mogelijkheden voldoende bewust om met de verantwoordelijkheden om geschikte adoptieouders te vinden voor een kind. Het verloop van het bemiddelingsproces en de afwegingen die hierin door Meiling gemaakt worden zijn daarentegen, door het ontbreken van verslaglegging, onvoldoende navolgbaar. Doordat verschillende aspecten van het bemiddelingsproces door verschillende teams gebeuren zijn eenduidigheid en goede registratie van de gegevens van groot belang voor de overdraagbaarheid binnen Meiling.

Het evalueren en verbeteren van de eigen werkwijze gebeurt op een voldoende systematische manier en waar mogelijk worden verbeteringen aangebracht in de eigen werkwijze.

Om de kwaliteit van de bemiddeling verder te verbeteren doet de inspectie de volgende aanbevelingen aan Stichting Meiling:

Maak alle gegevens over het kind toegankelijk

Meiling onderneemt extra activiteiten in het land van herkomst om de kindgegevens zo volledig en betrouwbaar mogelijk te maken. Wanneer Meiling deze gegevens goed registreert en toegankelijk maakt, kan Meiling deze gebruiken bij het maken van een kindprofiel.

Maak een kindprofiel voor elke bemiddeling

Het kindprofiel benoemt de specifieke kenmerken en (zorg- en opvoeding)behoeften van een kind en is gebaseerd op informatie over de sociale achtergrond, de ontwikkeling en medische aspecten van het kind. Een informatief kindprofiel is een van de voorwaarden voor een zorgvuldige match tussen kind en aspirant-adoptieouders.

Maak het verloop van het bemiddelingsproces en de besluitvorming rond de matching inzichtelijk in het dossier

Het vastleggen van het verloop van het bemiddelingsproces en de besluitvorming stimuleert eenduidig werken en vergemakkelijkt het periodiek evalueren van de bemiddelingen. Ook biedt het een vorm van verantwoording naar de geadopteerde.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
Hoofdstuk 2 Matching en vergunninghouders	9
Hoofdstuk 3 Beknopte schets van Stichting Meiling	11
Hoofdstuk 4 Resultaten en conclusies	13
4.1 Verzamelen van kindgegevens	13
4.2 Matching tussen kind en aspirant-adoptieouders	14
4.3 Evalueren en verbeteren	15
4.4 Contact met gezin na plaatsing van het kind	15
Hoofdstuk 5 Aanbevelingen	17
Bijlage 1 Toetsingskader	19

Hoofdstuk 1 Inleiding

Op verzoek van de Minister van Justitie deed de Inspectie jeugdzorg in 2009 toezicht naar interlandelijke adoptie. De vraag die richting gaf aan het onderzoek luidt: is de bemiddeling bij interlandelijke adoptie van voldoende kwaliteit?

De inspectie deed onderzoek bij de meest betrokken Nederlandse partijen, namelijk de zeven vergunninghouders interlandelijke adoptie (hierna: de vergunninghouders) en de Raad voor de Kinderbescherming. De resultaten van het onderzoek zijn beschikbaar via een rapport per vergunninghouder en een rapport over de Raad voor de Kinderbescherming.

Bemiddeling en het belang van gegevens

Een belangrijk onderdeel van bemiddeling is het verzamelen en beoordelen van gegevens over kind en aspirant-adoptieouders. Volledige en betrouwbare informatie over kind en aspirant-adoptieouders verhoogt immers de kans op een goede 'match' tussen beiden.

Vergunninghouders verzamelen relevante informatie over het kind en controleren of de informatie volledig en betrouwbaar is. De Raad voor de Kinderbescherming doet onderzoek naar de geschiktheid van aspirant-adoptieouders.

Kwaliteitskader vergunninghouders interlandelijke adoptie

Met het ondertekenen van het Kwaliteitskader vergunninghouders interlandelijke adoptie¹ in 2008 onderstrepen de vergunninghouders hun intentie om te komen tot een eenduidige werkwijze van voldoende kwaliteit, waarbij het belang van het kind goed tot uiting komt.

Het kwaliteitskader bevat richtlijnen op het gebied van de bedrijfsvoering, inhoudelijke eisen aan de bemiddeling en afspraken over de samenwerking tussen vergunninghouders. Vanaf 2010 dienen alle vergunninghouders te werken volgens de richtlijnen. Het kwaliteitskader is betrokken bij het onderzoek wat betreft de inhoudelijk eisen aan het adoptieproces.

Onderzoek bij Stichting Meiling

In dit rapport vindt u de resultaten van het onderzoek bij Stichting Meiling, een vergunninghouder die bemiddelt bij de adoptie van kinderen uit China, Suriname en Taiwan. Dit rapport geeft een beeld van de kwaliteit van:

1. het verzamelen en beoordelen van kindgegevens door Meiling;
2. de matching van kind(eren) en aspirant-adoptieouders door Meiling;
3. het evalueren en verbeteren van de eigen werkwijze door Meiling.

Daarnaast is bekeken hoe Meiling adoptiegezinnen begeleidt na plaatsing. Dit onderdeel van het onderzoek had een inventariserend karakter.

¹ Kamerstukken II, 2007-2008, 31265, nr. 8, Bijlage.

Er is gesproken met twee bestuursleden en twee adoptiemedewerkers van Meiling op basis van gestructureerde vragenlijsten. Ook zijn vijf dossiers bestudeerd van bemiddelingen die in 2008 zijn afgerond. De dossiers die zijn bekeken zijn alleen van adoptiekinderen afkomstig uit Taiwan en de medewerkers waarmee gesproken is zijn alleen verantwoordelijk voor adopties uit Taiwan. Hierdoor beperkt het onderzoek bij Meiling zich tot de bemiddeling van adoptiekinderen afkomstig uit Taiwan. Het is van belang om te vermelden dat dit rapport conclusies bevat over de kwaliteit van de bemiddeling bij Meiling en niet over het functioneren van de gehele adoptieketen.

Leeswijzer

Hoofdstuk twee bevat enige achtergrondinformatie over matching en vergunninghouders en in hoofdstuk drie leest u een beknopte schets van Stichting Meiling. In hoofdstuk vier staan de resultaten en conclusies van het onderzoek, gevolgd door de aanbevelingen aan Meiling in hoofdstuk vijf. In de bijlage vindt u het toetsingskader (bijlage 1).

Hoofdstuk 2 Matching en vergunninghouders

Er zijn op dit moment zeven organisaties in Nederland die beschikken over een (tijdelijke) vergunning van de Minister van Justitie om te bemiddelen bij internationale adoptie.

De vergunninghouders opereren in een internationale context: het proces van interlandelijke adoptie bestaat uit veel stappen met betrokkenheid van veel verschillende organisaties buiten Nederland. Een vergunninghouder vormt een schakel in de adoptieketen en de invloed van vergunninghouders op het geheel is dan ook beperkt.

Risico's bij bemiddeling

De kwaliteit van het bemiddelingsproces is onder meer afhankelijk van de kwaliteit van de gegevens over kind(eren) en aspirant-adoptieouders. Aangezien een deel van het adoptieproces zich onttrekt aan de directe invloedssfeer van het Nederlandse beleid en toezicht, is het onvermijdelijk dat Nederland enig risico accepteert op malafide adopties. Dit risico kan enigszins beperkt worden door het treffen van maatregelen, zoals uitwisseling van ambtsberichten over adoptiepraktijken in zendende landen en harmonisatie van Europees adoptiebeleid.

Ter voorbereiding van het toezicht vond vooronderzoek plaats naar de aard van de (beïnvloedbare) risico's in het bemiddelingsproces. Vervolgens is besloten het onderzoek te richten op de manier waarop de vergunninghouders en Raad voor de Kinderbescherming omgaan met de volgende risico's van interlandelijke adoptie:

- de kenmerken en behoeften van het kind (kindprofiel) zijn onvoldoende duidelijk;
- de bereidheid en capaciteiten van (aspirant-)adoptieouders zijn onvoldoende duidelijk;
- de 'match' tussen kind en (aspirant-)adoptieouders is onvoldoende passend in de praktijk.

Volledigheid en betrouwbaarheid van gegevens

Er is een grote diversiteit aan landen die kinderen aanbieden voor adoptie. Allereerst zijn culturele, politiek-bestuurlijke en sociaal-economische omstandigheden in zendende landen van invloed op de voorwaarden en omstandigheden waaronder kinderen worden aangeboden voor adoptie. Daarnaast heeft een deel van de zendende landen het Haags Adoptieverdrag ondertekend (of werkt in de geest van het verdrag), terwijl andere landen hun eigen opvattingen over adoptie hebben.

De mogelijkheden van vergunninghouders om de volledigheid en de betrouwbaarheid van de gegevens die het zendende land verstrekt over het kind te controleren, dienen binnen deze context gezien te worden.

Kinderen met special needs

De laatste jaren groeit het aantal adoptiekinderen met een zogenaamde special need, dat naar Nederland komt. Special need kinderen zijn kinderen met een bijzondere zorgbehoefte, bijvoorbeeld vanwege een medisch risico, een (al dan niet operabele) handicap of een ernstig belaste achtergrond. Hoewel de vergunninghouders het begrip special need verschillend invullen, wijst ook het kwaliteitskader op het belang van zorgvuldige matching van deze groep kinderen².

Naast de risico's die alle adoptiekinderen lopen vanwege een verlieservaring en het verlaten van hun culturele achtergrond, is het aannemelijk dat special need kinderen door hun kwetsbaarheid meer risico's lopen. Juist bij deze kinderen is een zorgvuldige matching met aspirant-adoptieouders van groot belang. Het feit dat het soms lastig is om betrouwbare informatie te ontvangen uit landen van herkomst kan juist bij adoptie van special need kinderen extra zwaar wegen.

Matching in Nederland en in het buitenland

De daadwerkelijke matching van kind en aspirant-adoptieouders vindt in veel gevallen plaats in het land van herkomst, dus in het land waar het kind is geboren. Dit houdt in, dat de Nederlandse vergunninghouder informatie over aspirant-adoptieouders opstuurt naar het zendende land, waarna het zendende land een voorstel doet voor een kind aan de vergunninghouder. De werkzaamheden van de vergunninghouder beperken zich bij deze vorm van matching tot het controleren of het voorstel van het zendende land aan alle eisen voldoet, inclusief het controleren van kindgegevens en het voorleggen van het voorstel aan de Nederlandse aspirant-adoptieouders.

Er zijn ook landen en situaties waarbij de vergunninghouder het voorstel voor een match tussen kind en aspirant-adoptieouders doet en dat voorstel ter goedkeuring voorlegt aan het land van herkomst. Dat komt bijvoorbeeld voor bij de adoptie van special need kinderen en siblings (kinderen met een biologische of sociale verwantschap).

² Bij special need kinderen, meerlingen en kinderen van 2 jaar en ouder kunnen extra documenten nodig zijn voor een goede matching. (...) Gelet op de bijzondere voorgeschiedenis en/of omstandigheden kunnen aanvullende medische, sociale en/of ontwikkelingsgegevens over het (de) kind(eren) noodzakelijk zijn. Ook kan een aanvullend gezinsrapport nodig zijn waarbij specifiek onderzocht wordt of de geselecteerde ouders voor dit kind/deze kinderen geschikt zijn (Bron: Kamerstukken II, 2007-2008, 31265, nr. 8, Bijlage).

Hoofdstuk 3 Beknopte schets van Stichting Meiling

De in 1989 opgerichte Stichting Meiling is een vrijwilligersorganisatie van adoptieouders. Meiling stelt zich tot doel op te komen voor hulpbehoevende kinderen in andere landen. Dit doet Meiling door te bemiddelen bij interlandelijke adoptie en projecthulp te verlenen in de landen van herkomst van adoptiekinderen.

Aan het hoofd van de Stichting staat het bestuur, dat bestaat uit 9 personen. Meiling bestaat uit bijna 180 vrijwilligers, waarvan ongeveer 96% zelf adoptieouder is. De adoptiebemiddeling van Meiling is georganiseerd in landenteams. Binnen deze landenteams zijn aparte medewerkers verantwoordelijk voor adoptie van jonge, gezonde kinderen, kinderen met special needs (de zogenaamde 'medische lus') en oudere kinderen. De organisatie kent een aparte centrale intake en een apart nazorgteam. Het totaal aantal adoptiekinderen dat Meiling bemiddelde in Nederlandse gezinnen nam de afgelopen jaren af van 218 (in 2004) tot 77 (in 2008). Meiling hanteert naast een centrale wachtlijst ook een landenwachtlijst. Zoals gezegd beperkt het onderzoek dat de inspectie bij Meiling uitvoerde zich tot de bemiddeling van kinderen afkomstig uit Taiwan.

Vormen van matching door Stichting Meiling

Er zijn twee vormen van matching door Meiling voor adoptiekinderen uit Taiwan. Bij de adoptie van jonge, gezonde kinderen zendt Meiling alle informatie over aspirant-adoptieouders naar een van de twee kindertehuizen waarmee samengewerkt wordt in Taiwan. Het betreft de Catholic Welfare (Cathwel) en de Christian Salvation Service (CSS) die van de Taiwanese autoriteiten de bevoegdheid hebben gekregen kinderen voor interlandelijke adopties af te staan. Een maatschappelijk werkster van een van de tehuizen selecteert een aantal dossiers van aspirant-adoptieouders van verschillende vergunninghouders (mogelijk ook uit andere landen) voor een bepaald adoptiekind. Deze worden voorgelegd aan de biologische moeder, zij kiest uiteindelijk een gezin voor het kind. Taiwan stuurt het voorstel vervolgens naar de betreffende vergunninghouder. Als dit Meiling is gaan medewerkers van Meiling na of het voorstel past binnen de mogelijkheden en de draagkracht – draaglast verhouding van de aspirant-adoptieouders. Wanneer aspirant-adoptieouders het kind accepteren is er ten slotte een officiële adoptieprocedure in Taiwan waarbij de rechtbank de adoptie dient goed te keuren. Bij special need en oudere kinderen (boven de 2 jaar) is de procedure anders. De dossiers van special need kinderen uit Taiwan komen allemaal binnen bij een vrijwilliger van Meiling met een medische achtergrond die verantwoordelijk is voor de 'medische lus'. Deze medewerker matcht de adoptiekinderen met aspirant-adoptieouders. Het matchingsvoorstel wordt vervolgens door medewerkers van Meiling onderling besproken voordat het naar Taiwan gaat. Na een matchingsvoorstel van Meiling beslist in Taiwan uiteindelijk de biologische moeder naar welk gezin het adoptiekind gaat, net als bij de adoptie van jonge, gezonde kinderen. Het voorstel wordt na deze beslissing voorgelegd aan de 'uitgekozen' adoptieouders. Ten slotte wordt ook bij special need en oudere kinderen de officiële adoptieprocedure in Taiwan gevolgd. Alle adoptiekinderen uit Taiwan worden altijd opgehaald door medewerkers van Meiling.

Plannen voor de nabije toekomst

In oktober 2010 verloopt de Nederlandse vergunning en Meiling zal een verlenging vragen. Momenteel is Meiling intern hard bezig om haar organisatiestructuur, haar werkwijze en haar activiteiten af te stemmen op de eisen zoals geformuleerd in het kwaliteitskader. De invoering van het kwaliteitskader brengt voor Meiling als grote organisatie van vrijwilligers ingrijpende veranderingen met zich mee op bijvoorbeeld het gebied van de opleidingseis, het organiseren van de stappen van adoptiebemiddeling en de dossiervorming. Meiling heeft aangegeven medio 2009 de nodige veranderingen te hebben doorgevoerd.

Hoofdstuk 4 Resultaten en conclusies

Dit hoofdstuk bevat een beknopte beschrijving van het bemiddelingsproces bij Stichting Meiling, gevolgd door een aantal conclusies over de kwaliteit. Het hoofdstuk is ingedeeld op basis van de volgende vier werkzaamheden van vergunninghouders:

- verzamelen van kindgegevens;
- matching tussen kind en aspirant-adoptieouders;
- evalueren en verbeteren;
- contact met gezin na plaatsing van het kind.

4.1 Verzamelen van kindgegevens

Meiling ontvangt van elk kind uit Taiwan medische gegevens en een zogenaamd 'social-history' rapport waarin achtergrond- en ontwikkelingsgegevens staan. Als gegevens ontbreken worden deze volgens de medewerkers alsnog opgevraagd en altijd verkregen. Met de kindertehuizen in Taiwan die verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van de gegevens bestaat volgens Meiling een vertrouwensband omdat er al lange tijd samengewerkt wordt. Ook wordt de gevolgde procedure in het kader van de officiële adoptieprocedure in Taiwan door de rechtbank gecheckt.

Bij twijfel over de betrouwbaarheid van kindgegevens willen de medewerkers van Meiling een adoptiekind zelf zien. Aangezien zij regelmatig naar Taiwan reizen om adoptiekinderen op te halen kunnen zij het adoptiekind zelf zien en de gegevens controleren. De special need en oudere kinderen worden bijna altijd gezien door medewerkers van Meiling om te beoordelen of het kind adoptabel is. Dit is geen standaard werkwijze, maar afhankelijk van de gegevens en de situatie per kind. In Nederland heeft Meiling de mogelijkheid om gegevens bij twijfel voor te leggen aan een kinderarts in Groningen.

Hoewel het social-history rapport in sommige gevallen vragen oproept over bijvoorbeeld het ontwikkelingsniveau van een adoptiekind wordt in de dossiers van Meiling niet vastgelegd of en wanneer medewerkers van Meiling een adoptiekind gezien hebben en wat hun bevindingen waren.

Meiling vertaalt de kindgegevens niet expliciet in de vraag wat een specifiek kind nodig heeft (= kindprofiel). Medewerkers geven aan bij special need kinderen wel een soort kindprofiel op te stellen. Daarbij wordt gekeken of wordt voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot leeftijd van de aspirant-adoptieouders en hun mogelijkheden met betrekking tot special needs. Dit is echter niet terug te vinden in de dossiers.

Conclusie

De gegevens waar Meiling mee werkt uit Taiwan zijn niet altijd volledig en betrouwbaar, maar Meiling verricht voldoende inspanningen om een zo compleet en betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen van elk kind. Door de reguliere bezoeken aan het land van herkomst is het voor medewerkers mogelijk bij twijfel het kind zelf te zien en de gegevens ter plekke te controleren. Dit proces en de uitkomsten daarvan zijn echter niet zichtbaar in de dossiers. Ook is binnen Meiling meer aandacht nodig voor het expliciteren van specifieke behoeften van het kind in relatie tot de voor dit kind gewenste situatie (kindprofiel), zeker nu steeds meer kinderen met special needs, oudere kinderen en meerlingen ter adoptie worden aangeboden.

4.2 Matching tussen kind en aspirant-adoptieouders

Aspirant-adoptieouders hebben altijd eerst een gesprek met de centrale intake van Meiling. In dit gesprek komt aan de orde wat de wensen en verwachtingen van aspirant-adoptieouders zijn en wat Meiling kan bieden. De kindertehuizen in Taiwan stellen verschillende eisen aan aspirant-adoptieouders met betrekking tot bemiddelbaarheid, bijvoorbeeld ten aanzien van leeftijd, geloofsovertuiging en zelfs gewicht. Een apart team van Meiling voert het centrale intakegesprek aan de hand van een vast format. Hiervan is niet altijd een verslag terug te vinden in het dossier. Vervolgens gaan aspirant-adoptieouders door naar een landenteam waar een tweede intakegesprek plaatsvindt met 2 medewerkers. Medewerkers geven aan dat ze het gezinsrapport van de Raad voor de Kinderbescherming als achtergrond gebruiken, maar dat zij in hun eigen gesprek dieper ingaan op opvoedingsvaardigheden en capaciteiten van aspirant-adoptieouders in combinatie met specifieke special needs. Tijdens dit gesprek komt ter sprake of en voor welke special needs aspirant-adoptieouders open staan en of zij deze aankunnen. Het gesprek wordt in ieder geval gevoerd door een medewerker van de 'medische lus', die ook de medische aspecten van special needs met aspirant-adoptieouders kan doornemen. Voor dit tweede intake gesprek wordt geen standaard format gehanteerd en er wordt niet altijd een verslag van gemaakt. Volgens de medewerkers worden wel aantekeningen gemaakt, deze zijn niet altijd terug te vinden in de dossiers.

Indien aspirant-adoptieouders in aanmerking komen voor een adoptiekind krijgen zij telefonisch van de contactpersoon van Meiling het voorstel. Medewerkers geven aan dat in dit geval acceptatie het uitgangspunt is. Bij special need en oudere kinderen wordt telefonisch informatie over 'een' kind aangeboden, anoniem. Adoptieouders hebben dan 2 tot 3 dagen bedenktijd.

Afwegingen over matching worden volgens de medewerkers gemaakt en onderling besproken binnen Meiling, maar dit is niet zichtbaar in individuele dossiers. Dit geldt zowel voor het controleren van de matching van jonge, gezonde kinderen door Taiwan als voor de matching van special need kinderen door Meiling zelf.

Conclusie

Meiling gaat binnen de mogelijkheden voldoende bewust om met de verantwoordelijkheid om geschikte adoptieouders te vinden voor een kind. Wel is aandacht nodig voor het vastleggen en transparant maken van afwegingen rond intake en matching in dossiers. Het verloop van het bemiddelingsproces is door het ontbreken van verslaglegging momenteel onvoldoende navolgbaar. Doordat verschillende aspecten van het bemiddelingsproces door verschillende teams gebeuren zijn eenduidigheid en goede registratie van de gegevens van groot belang voor de overdraagbaarheid.

4.3 Evalueren en verbeteren

Een half jaar na afloop van de adoptieprocedure ontvangen alle adoptieouders een 'enquête adoptiebemiddeling'. De vragenlijst bevat onder meer vragen over de motivatie van adoptieouders om door Meiling bemiddeld te worden en over de bemiddeling zelf. Ook kunnen adoptieouders suggesties voor verbetering kwijt. Volgens Meiling worden de ingevulde formulieren per kwartaal door het bestuur bekeken en de kwaliteitscoördinator maakt er een kwartaalanalyse van. Na bespreking op de bestuurvergaderingen worden de verbeterpunten omgezet in acties.

Conclusie

Meiling onderzoekt en analyseert de ervaringen van adoptieouders op een voldoende systematische manier en brengt waar mogelijk verbeteringen aan in de eigen werkwijze.

4.4 Contact met gezin na plaatsing van het kind³

Na de eerste week belt de reisbegeleider van het landenteam de adoptieouders. Hierna wordt het gezin voor nazorg overgedragen aan een apart nazorgteam. Er is weinig afstemming tussen de landenteams en het nazorgteam. Medewerkers geven aan dat de privacybescherming van het gezin hier een rol in speelt.

Het nazorgteam is telefonisch bereikbaar op een 'nazorglijn' en per mail voor het beantwoorden van de meest voorkomende, minder complexe vragen. De medewerkers kunnen de gezinnen verwijzen naar professionele hulpverlening, mocht dat noodzakelijk zijn.

³ Dit onderdeel van het toezicht had een inventariserend karakter, vandaar dat een conclusie ontbreekt.

Hoofdstuk 5 Aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat een aantal aanbevelingen om de kwaliteit van de bemiddeling verder te verbeteren. Ze sluiten zoveel mogelijk aan bij de werkzaamheden die in dit toezicht zijn onderzocht: het verzamelen van gegevens, het matchen van kind en aspirant-adoptieouders en tot slot het proces van evalueren en verbeteren.

De Inspectie jeugdzorg doet de volgende aanbevelingen aan Meiling:

- Maak alle gegevens over het kind toegankelijk

Meiling onderneemt extra activiteiten in het land van herkomst om de kindgegevens zo volledig en betrouwbaar mogelijk te maken. Door deze gegevens goed te registreren en toegankelijk te maken, zijn ze bruikbaar bij het maken van een kindprofiel.

- Maak een kindprofiel voor elke bemiddeling

Het kindprofiel benoemt de specifieke kenmerken en (zorg- en opvoeding)behoeften van het kind en is gebaseerd op informatie over de sociale achtergrond, de ontwikkeling en medische aspecten van het kind. Een informatief kindprofiel is een van de voorwaarden voor een zorgvuldige match tussen kind en aspirant-adoptieouders.

Binnen de groep kinderen die wereldwijd voor adoptie worden aangeboden, stijgt het aandeel kinderen met een special need. Juist bij kinderen met specifieke zorg- en opvoedingsbehoeften is het van belang om elk kind te matchen met aspirant-adoptieouders die de benodigde zorg en opvoeding kunnen bieden.

Het belang van het kindprofiel geldt zowel voor bemiddelingen waar de vergunninghouder zelf het initiatief heeft bij de matching, als voor bemiddelingen waar de vergunninghouder de voorgestelde match uit het zendende land controleert.

- Maak het verloop van het bemiddelingsproces en de besluitvorming rond de matching inzichtelijk in het dossier

Het inzichtelijk maken van het verloop van het bemiddelingsproces en de afwegingen die invloed hebben gehad op een individuele matching van kind en aspirant-adoptieouders dient drie doelen. Ten eerste stimuleert het verwoorden van en discussie over proces en afwegingen de eenduidigheid van werken.

Daarnaast maakt verslaglegging over matching (in combinatie met het enigszins volgen van hoe het adoptiegezin vergaat) het periodiek evalueren van de bemiddelingen mogelijk.

Tot slot is het inzichtelijk maken van het verloop van de bemiddeling en het opnemen van het besluitvormingsproces rond matching een vorm van verantwoording naar de geadopteerde.

Bijlage 1 Toetsingskader

Hieronder vindt u het toetsingskader dat de Inspectie jeugdzorg hanteerde als 'meetlat' bij het toezicht op de vergunninghouders interlandelijke adoptie. De eerste kolom bevat de onderzoeksthema's, in de tweede kolom staan de criteria (wanneer is het goed) en de derde kolom illustreert hoe de inspectie onderzoekt of een vergunninghouder voldoet aan de vereisten.

Thema	Criteria	Indicatoren
Verzamelen van kindgegevens	De vergunninghouder zorgt dat de relevante kindgegevens compleet en actueel zijn	<ul style="list-style-type: none"> * Het dossier bevat kindgegevens volgens de richtlijnen van het kwaliteitskader * De vergunninghouder onderneemt activiteiten indien de gegevens niet compleet en actueel zijn
	De vergunninghouder zorgt dat de kindgegevens betrouwbaar zijn	<ul style="list-style-type: none"> * De vergunninghouder verricht activiteiten om de betrouwbaarheid van gegevens te controleren * De vergunninghouder minimaliseert het risico van besluitvorming op basis van onbetrouwbare informatie
	De vergunninghouder formuleert op basis van de kindgegevens wat het kind nodig heeft	<ul style="list-style-type: none"> * De vergunninghouder vertaalt de kindgegevens in behoeften van het kind en in noodzakelijke capaciteiten van aspirant-adoptieouders
Matching tussen kind en aspirant-adoptieouders	De vergunninghouder verzamelt en/of beoordeelt informatie over wensen en grenzen van aspirant-adoptieouders	<ul style="list-style-type: none"> * De vergunninghouder voert een intakegesprek met aspirant-adoptieouders en legt dit vast
	De vergunninghouder weegt af of aspirant-adoptieouders kunnen bieden wat het kind nodig heeft	<ul style="list-style-type: none"> * De vergunninghouder hanteert een procedure om af te wegen of aspirant-adoptieouders bieden wat het kind nodig heeft
	De vergunninghouder zorgt voor een zorgvuldige voordracht van een voorstel aan aspirant-adoptieouders	<ul style="list-style-type: none"> * De vergunninghouder hanteert een procedure voor het voorstellen van een kind aan aspirant-adoptieouders
Evalueren en verbeteren	De vergunninghouder onderzoekt de ervaringen van adoptieouders en brengt verbeteringen aan in de eigen werkwijze	<ul style="list-style-type: none"> * Vergunninghouder bevroegt adoptieouders na afloop van de procedure over de kwaliteit van de verstrekte informatie (over hun adoptiekind)